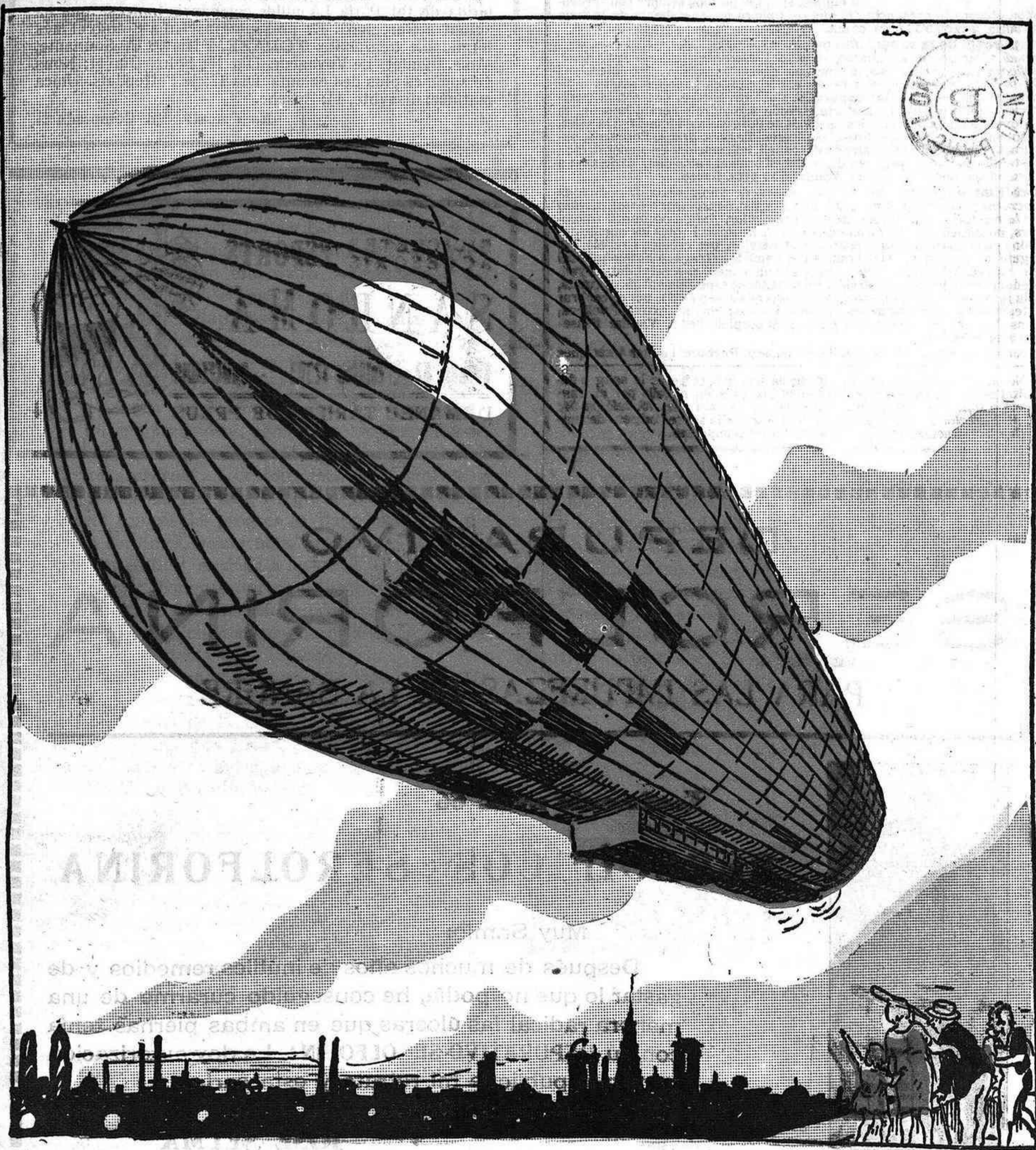

Barcelona, 3 de Maig de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LH - Núm. 2601 - 15 cts. - Atrassats 30

UN ZEPPELIN A BARCELONA

“A les cinc del matí ha passat per la ciutat el Graff-Zeppelin”

— Si el podem llogar. !Quin despertador!

VIES URINARIES

Impureses de la sang - Debilitat nervi

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flujos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse-tes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al fran-queix a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desen-trellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Teatre Català NOVEDADES

COMPANYIA CATALANA

DIRECCIÓ: CARLES CAPDEVILA

Avui, nit, gran vetllada selecta. **Causerie** per l'il·lustre literat francès **Jean Jacques Bernard**. Tot seguit, estrena de la seva obra maestra,

El foc que es revifa malament

(Le feu qui reprend mal)

traduïda per J. Pous i Pagès.

GRAN SETMANA FRANCESA.—Del 8 al 12 maig, **Jacques Baumer**, actualment el primer dels actors francesos del Teatre Modern, **Betty Dausmond**, la artista preferida de tot París. La millor companyia francesa que ha actuat a Barcelona. Es presentaran el dia 8 amb el més formidable dels èxits: **TOPAZE**.—Dia 9: La Souriante, Mme. Peudet. Le Voyageur. Dia 10: Felix. Dia 11: Nous ne sommes plus des enfants. Dia 12: Je t'attendais. Unica matinée; dissabte, 11; Eusebe.

Es c. spatxa en Comptaduria

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

DEPURATIVO SEROLFORINA

PARA LAS IMPUREZAS DE LA SANGRE

Testimonio núm. 66

ESPECÍFICOS SEROLFORINA

Muy Sr.mño:

Después de muchos años de inútiles remedios y de gastar lo que no podía, he conseguido curarme de una manera radical las úlceras que en ambas piernas tenía con su **DEPURATIVO SEROLFORINA**. Le doy autorización para que publique mi retrato y esta carta.

Su agradecidísimo

JOSÉ SELMA

De venta en el Laboratorio y Farmacia «La Merced», Aviñó, 60 y Ancha, 25; Segalá, La Cruz, Pujol y Cullerell, Tarrés, etc

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Visió de futur

I examinéssim les possibilitats futures de Barcelona, ens trobem que aquesta pot arribar a ésser una de les poblacions més imposants del món. Diem imposants, i exactament és això el que volem dir.

Barcelona porta l'empenta de l'atleta que veu la meta prop dels ulls, i fa l'esforç físic necessari per arribar el primer; però aquesta meta deportiva, dins la vida progressiva de Barcelona, no és una realitat; és un emmirallament, com el que senten els assedegats del desert que es fan la illusió de trobar aigua en els clots de la sorra ardent... I l'esforç deportiu augmenta, a cada instant; dóna un pas més, i segueix la seva marxa...

Ens donem compte del progrés de Barcelona. Cada dia trobem noves reformes, veiem nous camins... S'obren carrers, s'enlairen edificis, es dóna a les coses de la Ciutat—costums de comerç, botigues noves, uniformes oficials, organitzacions, entitats, etc.—un vent europeu, més que europeu, que a la fi queda delimitat geogràficament, internacional, interpretació abstracta d'un fet espiritual.

Aquesta Exposició, que ha vingut rerassagada de dotze anys, ha arribat a l'hora exacta pel que fa referència a la progressivitat material de la Ciutat. Queden muntats els carrers amb l'elegància dels Champs Elysées, amb les belles visions del Unter der Linden, amb la febre de Picadilly, amb la trepidació de Broadway, amb l'encant del Prater Vienès.

Hi ha una ànima universal en l'augment material de Barcelona. Per tot arreu sentiu que la gent canvia, i que sent la necessitat d'ésser d'una altra manera. Queden certament els endarrerits, els que damunt la taula del cafè, o en la plataforma del tranvia, o els que en el fons d'un taxi, quan han de fer una volta dins del seu trajecte normal o que s'han d'enfanger una mica per les reformes urbanes, diuen:

—Quin escàndol! Sempre desventrats els carrers! Això és impossible! Sempre fent reformes! No hi ha dret!

A aquesta gent els plauria, potser, viure a Avila, a Tarragona, a Segòvia?

Barcelona s'ha fet gran, degut a l'empenta de reformes que porta a dintre, a aquest afany de perfecció, de reconstrucció permanent. Sense aquest fer i desfer, la Rambla de Catalunya encara seria una riera, i la Plaça de Catalunya tindria al bell mig aquell cafè amb vidrieres que ens fa riure tant quan el veiem en les fotografies de fi de segle... Precisament aquest nervi de Barcelona, en donar una pàtina nova a les seves coses, en revifar-se a si mateixa a

cada instant, ha fet que sigui gran i magnífica, senyorívola i mestressa.

Mils i mils de treballadors s'afanyen per donar a la muntanya de Montjuïc un caire nou. Això ja està aconseguit. Acabada l'Exposició, aquesta gent haurà de treballar també. No podem deixar al carrer els mils i mils d'homes que han vingut a guanyar-se el pa a casa nostra. Caldrà trobar-los feina...

I és llavors quan l'esforç de Barcelona serà un fet. Si l'Eixampla és fill de l'Exposició de 1888, veieu el que pot ésser fill de l'Exposició de 1929:

El Port Franc.

L'enderroc de les Drassanes.

L'eixamplament de la Ciutat fins al Prat.

L'eixampla de Sant Adrià fins a Badalona.

L'Estació del Nord en plena Plaça de Catalunya.

La Ciutat-Jardí que anirà de Vallcarca fins al Tibidabo.

Les cent línies de metròpolità que travessaran el ventre de Barcelona.

La urbanització del districte V, enderrocant el barri xinès i tots els vells carrers fastigosos plens de prostíbuls i de tavernes infectes.

El pont per damunt del port, que unirà la Ciutat amb el Passeig del Mar.

La urbanització de la muntanya de Montjuïc per fer-la habitable i definitivament ciutadana.

La construcció de la Ciutat militar a Pedralbes, etc., etc.

Tot això és la feina que té davant d'ella Barcelona després de l'Exposició. No cal témer pel futur de la Ciutat. Més forta que els esdeveniments, més forta que les convulsions socials, ella, amb un somriure als llavis, el somriure de Santiago Rusiñol, el de les Rambles, el de la joventut esportiva, va fent la via de què parlàvem en l'article passat.

No cal témer, després de l'Exposició, una d'aquelles crisis tan extraordinàries que fan pensar en moviments diversos.

Cal confiar en què tot, tot, anirà com una seda. Això i lo altre.

FRANCESC MADRID

LA ROTATIVA MÀGICA

La rotativa del nou diari catòlic "El Matí", estava muntada. Els directors, joiosos, volgueren provar el seu funcionament i tractaren d'engegar-la. Busca per ací, busca per allí, no trobaven la clau, el ressort que havia de fer-la moure. Els directors començaren a impacientar-se. ¿Aniria malament? ¿Els haurien carregat un "saldo"? ¿Estaria embruixada?

No sabem si li han fet cap exorcisme, si li foren dites algunes-oracions, si li fou aplicada alguna medalla. En tot cas, aquests recursos foren ineficaços. La màquina no marxava.

Després de moltes provatures, després de deliberar llargament, decidiren de cridar el muntador.

—Potser ell trobaria el ressort per engegar-la — es digueren.

Un dels directors es posà al telèfon.

—Es estrany — respongué el muntador —, perquè he deixat la màquina perfectament preparada. Però vinc de seguida.

Als pocs moments, en efecte, es presentava. Donà un cop d'ull a la rotativa i tingué un somris finíssim:

—Però ¿com volen que s'engegui — digué —, si no hi han fet posar el motor?

—Ah, va amb motor, tanmateix? — s'exclamà un dels ingenus directors.

Sens dubte, els directors del nou diari catòlic es pensaven que per moure les rotatives, n'hi havia prou amb dir unes paraules màgiques, o potser, que per fer-les anar se'ls donava corda.

DALI A PARIS

—Salvador Dalí, el pintor que es creu haver inventat la paraula putrefacte, és a París. Ens ho fa saber des de les pàgines de "La Publicitat".

—Ah! Què em diu, ara?

—El que sent.

—I vol dir que això ens interessa molt?

—Això, què?

—El que aquest minyó sigui a París.

—Ell bé s'ho pensa. Per això, perquè s'ho pensa, es creu en el deure de fer-nos-ho saber a nosaltres i escriu un article i el publica a "La Publicitat".

—Aquest noi s'aficiona a la literatura. Tothom s'aficiona a la literatura.

—Tothom, sí, senyor. Menys aquest noi que, segons confessió pròpia, no fa literatura.

—Ah, no? Doncs, què fa?

—Ningú no ho sap: ni ell. Perquè suposo que no és literatura aquell poema dels mocs que publicava a "La Gaceta Literària".

—Segurament, segurament. I què conta de París el pintor surrealista?

—Coses molt importants i de gran transcendència per a la pàtria: els bigotis que predominen al Claridge, al Ritz i al Carlton.

—Quina vanitat!

—Vanitat?

—Sí, home: La de fer-nos saber, la de voler-nos fer creure, que frequenta aquests tres hotels, que són els més rics, els més cars, els més sumptuosos de París.

—Tal vegada la vanitat no sigui una cosa putrefacta.

—I què més diu?

—Que les senyores ja no es depilen les aixelles.

—També és interessant. Segueixi...

—Ens parla de les oscil·lacions del smocking.

—Com un modista.

—Dels colls planxats.

—Vaja!

—De que hi ha vent oest, cirrus, boira, pluja, cel estelat, lleuger vent nord.

—Que potser vol fer la competència a En Comes i Solà?

—Potser sí. Ens diu, després, que anota els objectes que una noia porta dintre la mitja. Ens descobreix un nou cóctel, a base de whisky, gin, pernod i cointreau...

—I res més?

—Res més.

—Trobo, francament, que per a fer aquests descobriments, no valia la pena de moure's de Figueres.

VIRAI

MAIG

El sol s'ha tornat cireres
—cascavells de l'oratjo!—
pengim penjam rialleres
com vius terrossets de sol.

El rossinyol arreplega
l'or del sol i l'or florit
de cada flor temorega,
i dringa or tota la nit.

No sentiu l'esgarrifança
de dolcesa dins la sang?
Es el maig que ja s'atansa,
és l'amor que somriu franc.

S'ha ficat en cada cosa
i vigila des de dins,
té un ull en cada rosa
i omple d'ulls tots els jardins.

Portarem del braç l'amiga
i el maig ens riurà més bell.
Mireu com grana l'espiga
amb desig de pa novell!

Si el roser s'ha encès de flames,
el cirerer s'ha estremit
i li pengen de les rames
tots els estels de la nit.

Només cal que en la florida
sapiguem fer batre el pols
i omplenar la nostra vida
de l'amor que és el maig dolç.

I, per quiscuna cirera
que menjarem del penjoll,
sentirem la regalera
d'or i sol dintre del coll.

I si acàs la fruita encesa
ens comana el seu dalit,
beneïu la juvenesa
que duu el maig a dintre el pit.

SALVADOR PERARNAU

Adéu al cavall

En menys de vint anys, l'automobilisme y l'aviació han canviat, d'una manera prodigiosa, l'aspecte de tota la vida exterior del planeta. En les carreteres, igual que a les ciutats, la transformació ha estat radical. Els carros de pagès i de transports han estat substituïts, gairebé en absolut, per l'automòbil i el camió.

La tracció animal ha quedat reduïda a un mínim i expulsada totalment dels grans centres urbans. Ningú no es recorda avui ja del cavall, aquest noble i fidel company de l'home en totes les etapes de la civilització, des dels temps més remots.

Pacient, actiu, resignat a tots els treballs, de línies fines i elegants, era, a més d'utilíssim, l'ornament més simpàtic de les festes de gala, i és encara, als hipòdroms, un dels sports més bells.

Ningú no pensa ja en aquest amic d'altres temps, si no és per constatar que fa nosa, que destorba la circulació, que no serveix per a les necessitats de la vertiginosa vida moderna, que la seva figura desentona en mig del moviment general.

Cal donar, doncs, un adéu definitiu a aquest vell amic de l'home, i millor encara que un adéu, consagrar-li un homenatge que fos l'expressió de la nostra gratitud perpetua en l'esdevenidor.

Així, els nostres néts, que el consideraran, sens dubte, com un animal antediluvià, sabran que el cavall no era una

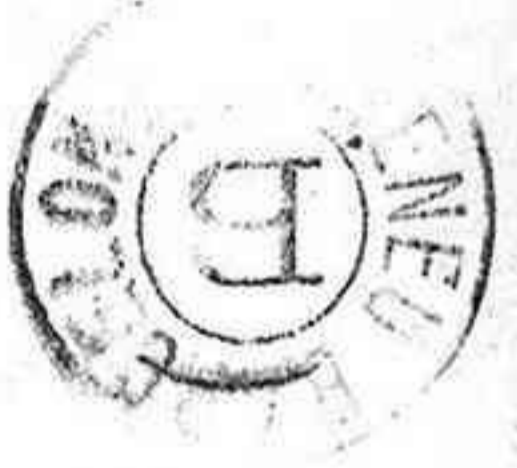
cosa indeterminada i fantasmagòrica, com la bèstia de l'Apocalipsi...

Però, en què hauria de consistir l'homenatge? En un llibre, potser? un llibre que descrivís, els múltiples aspectes de la noble bèstia? Excellent idea.

I excellent també ho fóra la de dedicar-li un monument al mig d'una gran plaça. Per què no? No tots els que en tenen, ni que vagin muntats, valen tant com un quadrúpede!

Però la idea ens fa goig, encara, per una altra cosa. I és que ens sembla que, tractant-se d'un cavall, no hi hauria el perill que ens l'enfarfeguessin d'hòrrides vestidures per motius de moral.

DOGUA

L'amor al "Metro"

El senyor Molins, un il·lustre desconegut que tenim l'honor de conèixer, tingué la feblesa d'enamorar-se com un be d'una senyoreta del "Metro"; una senyoreta fina i trista com un lliri d'aigua; una senyoreta cinematogràficament romàntica, tot ulls de peix i amb pell de color de man-

L'HUMORISME D'EN RUSIÑOL

—Don Santiago, hi ha el metge!
—Digui-li que no entri, que estic malalt.

tega salada, que prenia els bitllets al baixador d'"Urquinaona-Junqueres".

Naturalment, quan n'estigué ben enamorat, el senyor Molins intentà fer-li'n sabedora d'una manera o altra.

A primera vista sembla molt fàcil de dir a una noia: "Jo l'estimo"; mes quan es tracta de una senyoreta del "Metro", la cosa es presenta sempre plena de dificultats. Al "Metro" tot va ràpid i de pressa; no hi ha temps de res; els passatgers, quan donen el cartronet, s'estalonen, corren, es precipiten vers la sortida i es fa impossible parlar amb la noia de la finestreta, i menys parlar-li de coses d'amor.

Però heu-vos aquí que, un dia, el senyor Molins tingué una pensada; i es digué: el millor serà declarar-m'hi mitjançant el mateix bitllet.

I tal dit, tal fet; aprofitant l'espai blanc que en el cartronet hi ha damunt la xifra dels cèntims, el senyor Molins, mentre anava d'una estació a l'altra, desenvainà l'estilogràfica i escriví en el bitllet: *Amor meu!* En arribar a Junqueres, el donà a la regina dels seus somnis i... res!... Potser un altre dia s'hi fixarà, va pensar ell.

L'endemà hi escriví: "Vida de la meua vida".

Tampoc res.

El tercer dia: "Reina del meu cor!".

I aquell dia a l'home del tren se li va acudir taladrar els bitllets. L'enamorat passatger allargà el seu amb certa me-

langia; i l'home, després de llegir "Reina del meu cor!", va somriure bestialment, apretà l'eina i va fer un forat precisament al "cor".

El senyor Molins feu un ai! molt concentrat i molt pregon.

Des d'aquell dia mai més no ha fet res de bo.

FRAI NOI

ELS RIUS

Jo sóc un enamorat de la mar i les muntanyes. Són—per a mi—les dues meravelles més grans del món. Les muntanyes—com deia el diví Maragall—són un oneig petrificat. La mar, però, sap fer i desfer muntanyes.

La mar és el bressol de la civilització i allarga els braços dels rius per a abraçar-se amb les muntanyes.

Els rius són les venes vitals de la terra, i el mar és el cor que alimenta les venes.

Quina alegria veure els rius enjogassats, saltant i fent giragonses i escampant vida pel seu entorn.

Els rius són braços de civilització. Tenen un vol de po-

—Ja sap que funciona el tren subterrani del carrer de Balmes?

—Ja era hora que passés per sota, acostumats, fins ara, a què ens passés per damunt.

TURISME

Miri si s'està bé en aquest hotel, que el mes passat se'n va morir un, de tan bons tractes que li fèiem.

bles a banda i banda com gentils colomes que s'abeuren a llurs riberes per a reprendre el vol cap al futur.

Tots els rius tenen un poc de Jordà i de l'esperit de Sant Joan Baptista.

Jo vaig nàixer a la ribera del riu Cardoner, i duc el baptisme dels seus gorcs blaus, la seva humilitat i la seva rebellia.

El Cardoner és un riu petit, petit, tortuós i pròdig. Es —com la generalitat dels rius— teixit de ponts i rescloses i passeres i horts a l'entorn.

En veure'l tan mansoi, tothom s'hi atrevia. Però un dia es desbordà i trencà totes les noses.

Jo beneixo la rebellia del meu riu. Les revoltes marquen el pas de les civilitzacions.

El meu riu és el meu mestre. Ell m'ha ensenyat els cants aspres i suaus. De petit, m'adormia sentint la seva non-non. Aquella cançó dolça encara la duc en l'ànima.

Escoltant-lo, escoltant-lo, el vaig seguir fins a ciutat a rebolcar-me amb les onades humanes. M'atreia la veu de la civilització.

Estimo el meu riu i sóc enamorat de la mar i les muntanyes.

Aprenen de la mar que sempre es belluga. Ompliu-vos

l'esperit del neguit de la mar. Fugiu de les aigües manses que són putrefactes, i escolteu els rius i seguïu-los. Són els braços de la civilització, i no oblideu tampoc que les muntanyes són els neguits de la terra, i els neguits són les muntanyes de l'esperit.

SALPER

AGREDOLÇOS

MONUMENTS

Mistral té ja un monument a Provença. Un monument, si fa o no fa, com aquell que els nostres avis varen erigir a Pitarra.

Representa Mistral recolzat en un lledoner. El lledoner és, certament, un arbre magnífic. Alt, amb el fullatge espès i bronzejat, dona ombra i frescor a les assolellades carreteres provençals... ¿Qui, de moment, per altra part, no ha trobat deliciosos els seus fruits, aquests fruits que

semblen perdigons, que no tenen, és veritat, més que la pell i l'os, però una pell molt dolça, en canvi, i un osset molt dur que la xicalla fa servir de projectil?

Doncs bé, si el lledoner és un gran arbre, Mistral no és pas menys gran poeta. Però dirieu que, en el monument, el poeta i l'arbre no lliguen... El conjunt resulta detestable. En veure'l, penseu que un monument així escauria molt bé a un Romanones amb la seva cama ranca, però no a l'excelsa serenitat d'un Mistral.

Potser preguntareu per què varen escollir una cosa tan lletja. Ah! "That is the question": "La qüestió es aquesta".

Veureu. El monument ha estat erigit en un recó del jardí del poeta, un recó melangiós, vora una glorieta tota voltada d'arbres, on una font deixa sentir la inacabable música de les seves notes de cristall... Era el recó favorit del poeta... És, ara encara, el recó favorit de la seva vídua...

I la vídua, davant els diversos projectes d'estàtues que li presentaren, exclamà:

—Es aquesta la sola estàtua que em recorda el meu gloriós marit.

No hi havia, doncs, res a fer. L'estètica—una mica avergonyida—cedia el seu lloc al sentiment. Inclinem-nos, doncs, davant la Pietat, la pietat que, tantes vegades, va de bracet amb la lletjor.

Un altre monument... A un poeta? A un savi? A un rei? A un general? A un filantrop? No, no, no. Ja poder dir. No ho encertareu mai.

A l'Amèrica del Nord—el país de les coses extraordinàries, de les coses extravagants—han erigit, als afores de la ciutat d'Iowa, un monument—a qui, a qui dirieu?—, un monument a una poma!

La poma és un fruit prestigiós. Oh! No volem pas ara lloar les seves excel·lències nutritives i estomacals, no. És, sens dubte, un fruit més mengívol i menys ofensiu que el lledó. Amb tot, el seu prestigi li ve del Paradís terrenal. Ningú no té una idea clara del paper que va fer la poma en la caiguda de l'home. Però ningú no ignora tampoc que les coses, com més confuses i borroses, més prestigi agafen...

Ara bé, tot això té molt poc a veure amb el monument d'Iowa. El cultiu i l'exportació de la poma, representen, per a aquella gent, una font inestimable de riquesa. Per això li han erigit un monument. Una columna esvelta, de granet, i, dalt de tot, una poma immensa de marbre jaspiat. Damunt la poma, encara, un colom amb les ales esteses.

Què vol significar el colom? El geni protector de la raça? El Paraclet, tal volta?

Per contestar-ho, caldria esbrinar, de primer, si els habitants d'Iowa, a més de creure en la poma, creuen en l'Esperit Sant.

TEROT

AQUEST NUMERO

HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA

EPIDÈMIES

verola a París i el tango a Barcelona

L'HORA NOVA

Santa Ignorància!... Encara hi ha gent que no ho acaba d'entendre. Las simplíssima operació d'haver fet córrer uns mil·límetres endavant l'agulla xica del rellotge, els posa frenètics, anguniosos, en perill de tornar-se neurastènics.

No parlem ja dels pagesos *de fora*, que no es donen, que nos deixen convèncer baldament els arribi com un eco llunyà la disposició escampada arreu per R. O.; ells es guien pels rellotges de sol, i com que el sol, gràcies a Déu, és un rebel incommovible, fills de la gleva i fills del mateix sol, se'ls encomana la rebel·lió, i a tot estirar, quan hom els pregunta per la sortida d'un tren o pel pas d'un autòmnibus, contesten gentilment: "A tal hora... vella", perquè l'interlocutor es prengui la molèstia de fer els càlculs pertinents.

Els pagesos, doncs, tenen la disculpa del sol; però és que trobem a ciutat persones amb la mania que aqueix avançament d'una hora els causa una revolució en els costums, a més de greus perjudicis al cos i a l'esperit.

Entre aquesta munió d'ignorants que no es cansen de protestar del canvi, malgrat l'estalvi de llum que els proporciona, i que s'entesten a creure que se'ls desbarata la vida, encara trobareu dones que no se'n saben avenir i exclamen amb tota la bona fe del món: "Si, mentrestant, que aquesta hora que ens han pres, ja no ens l'abona ningú!".

Ho diuen de cor, com si realment els governs europeus ens escurcessin d'una hora la vida cada any, quan ve la dolça primavera a enllaminir-nos.

Tant és cert que existeixen obcecats d'aqueixa mena, que fins i tot es donen casos com el d'un recader que coneixem. Aquest home estava fet a llevar-se a les cinc de la matinada, i de llevada tenia el costum de beure's una copa de barreja (aiguarent i mistela). És clar, els costums no es deixen així com així; per això ara l'home es desperta a la mateixa hora vella, fa la beguda de consuetud, i com que és una hora massa aviat per a agafar el carril, se'n entorna al llit.

Després, a les cinc de l'hora nova, com que aleshores el rellotge despertador el crida oficialment, torna a llevar-se i a fer la barreja.

Es veu, doncs, que no tothom hi perd amb el canvi de l'hora. Almenys, el nostre recader hi ha sortit guanyant: dues "mañanas" amb una sola matinada.

Marxes a peu

Dos lectors assidus de la revista "Excursionisme" comentaven, l'altra nit, al *Pati Blau*, l'article que l'il·lustre avantgardista J. V. Foix els va encolomar sobre el tan celebrat tema "La ironia dels muscles".

—Tanmateix—digué l'un—la literatura que fan aquests xicotets resulta una gran propaganda per a certa mena de esports.

—No ho sé veure, si no m'ho expliques més clar—respongué l'altre.

—Home, sí; per a les marxes a peu, per exemple: Tu ets un deportiu indecís, tot just iniciat... Doncs, llegeixes un article d'aquests... i arrenques a córrer de seguida.

TELLO EN LAIDE

NOVEDADES

Avui s'estrena la traducció que Josep Pous i Pagès ha fet de "Le feu qui reprend mal", de Jean Jacques Bernard.

Jean Jacques Bernard ha estat gentilment convidat a l'estrena i donarà, abans de la representació, una conferència sobre teatre.

TIVOLI

S'ha acomiadat Inès Lidelba, la gran vedette italiana i una de les millors del món. Ho diem sincerament, i en un to elegiac major: senyors, que sol i fosc s'ha quedat el Tívoli!

Abans de marxar ens donà a conèixer "Zarevitch", de Lehar, i "Cin-Ci-La", de no recordem qui, però que no és altra cosa que el "Qui-qui-ri-qui" del nostre Conrat Colomer. I ha reprisat "Boccaccio", de Suppé, i "La principessa della Czarda", de Kalmnan.

BARCELONA

Dos dies abans de finir la temporada, Carme Díaz ha estrenat "Oro molido", tres actes de Frederic Oliver.

El teatre de Frederic Oliver sempre ens ha semblat gris, apagat. Fins quan ha escrit obres de crit com "Los semidioses" i "El pueblo dormido".

Hi ha una certa traça en la construcció de l'obra, una certa gràcia en el diàleg, una certa gràcia en el dibuix dels tipus... Però tot plegat resulta convencional i de cartró.

Quan hom diu d'un autor: "coneix molt bé el teatre", ja podem tremolar. "Conèixer el teatre" vol dir donar-nos unes obres escrites amb receptari, sense suc ni bruc, i amb els trucs de sempre. El teatre, més que conèixer-lo, hom l'ha d'estimar.

Heu-vos ací tot el que ens suggereix l'estrena de "Oro molido" de Frederic Oliver.

OLYMPIA

Eulogi Velasco s'ha cansat de perdre diners, i ha plegat les seves revistes. Veritablement, aquest teatre — que tan útil fóra en bones mans d'artistes — té pega, però pega de la més negra. No s'hi aguanta res: Ni la revista ni la sarsuela, ni el cine...

ESPANYOL

"EL PROCES DE MARY ETA"

No cal dir-los-ho. Fou un èxit de riure. Sota el signe d'Harri Tick i John Neuchatel, traduïts per Pedro Fernández García, hi havia dos esperits fáceciosos disposats a demostrar que aquestes comèdies nordamericanes, amb un esperit esportiu d'empenta, tenen un costat fàcil a la caricatura i a la línia gruixuda.

En "El procés de Mary Eta", prenent els materials de forma de la famosa obra de Bayard Veiller, s'hi presenta un cas extraordinari, sensacional, un cas, per dir les paraules del senyor fiscal de l'Estat de Nova-York, interpretat per Josep Santpere, "com un cabàs". Es tracta de saber a qui pertanyen dos bessons. Un marit diu que són de l'amant, l'amant diu que

LES COSES CLARES

—Li faig caritat a aquest pobre?

—No noi, no veus que és un pobre de "solemnitat", i avui és dijous?

són del marit, i Mary Eta acusa tots dos d'ésser pares cada u d'un bessó.

Sota aquest argument, l'enrenou, escàndol i interès es belluguen d'una manera sorprenent. Els metges, la llevadora, els pares de la criatura, la mare, etc., fan unes declaracions pintoresques dins del joc judicial de barallar-se els defensors i el fiscal. Creieu que la broma és gruixuda, però amb mida i orde.

Cal dir, però, que ha ajudat a l'èxit de l'obra la interpretació extraordinàriament acurada i d'una comicitat definitiva que donen els artistes que, sota la direcció de Josep Santpere, s'agermanen. Així podem dir que Maria Fortuny, Roseta Hernàez i la senyoreta Cambra hi estan d'allò més bé, i que els senyors Arteaga, Giménez Sales, Capdevila, Clapera, Quadreny, Morató, Oya, Ribas, hi fan veritables creacions. Cal dir que En Santpere assoleix un èxit personal i extraordinari amb la interpretació del Fiscal.

El final de l'obra té molt d'encert i el públic hi passa una hora divertida, rient desafortadament.

L'obra ha estat una troballa i a l'Espanyol tenen obra per estona.

ENTREACTES

QUE HI DEU FER?

Entre els artistes que han debutat a Olympia n'hi ha un que és "Dante".

No volem pas creure que el seu treball consisteixi en recitar "La divina comèdia", per fer la santíssima a la senyora Berta Singermann.

Què hi deu fer Dante en un circ eqüestre?

OBRA NOVA

Molt aviat li serà lliurada al gran Josep Santpere una obra nova. Ho sabem de bona tinta. Com sabem de bona tinta que es tracta d'una cosa d'importància i que sorprendrà la gent.

I sabem també que la companyia de l'"Espanyol" hi obtindrà un gran èxit.

I sabem moltes altres coses. Però no les volem dir.

L'OBRA D'UN MUSIC CATALA

El mestre Morató, català — fill de Granollers —, estrenà a Madrid "Guzlares", la seva primera obra gran.

Ha passat temps, i l'obra no s'estrenava a Barcelona. Segons sembla, no interessava als "terremotos", com els han interessat altres obres.

Ara, però, gràcies al zel i a la intel·ligència d'En Calvo, la veurem al "Nuevo".

Ja era hora!

PERO ABANS...

Però abans es representarà "Los flamencos", que tan gran èxit aconseguí al "Tívoli".

Per cert que, ara que parlem de "Los flamencos". El llibre el signen els senyors Romero i Fernández Shaw. No es tractarà també d'una obra de Lope de Vega?

VIVES, AUTOR DRAMATIC

Amadeu Vives, el gran músic, estrena una comèdia. Però aquesta vegada es tracta d'una comèdia sense música.

Es titula: "Jo no em pensava que el món fos així", i, abans d'estrenar-se, ja ha mogut gran enrenou.

EL RETORN

Retornen a "Novedades" Josefina Tàpias i Enric Borràs. Ara sí que els èxits aniran a dojo!

LA TRADICIO

El dia primer de Maig la companyia del "Talia" representà "Juan José", el drama de Dicenta.

Es veu que l'empresa és amiga de la tradició!

Com és natural, per Tots Sants deuran representar "Don Juan Tenorio" i per Nadal "Els Pastorets".

Vicens Daroqui és mort

Vicens Daroqui acaba de morir. Al seu nom gloriós van units els més gloriosos èxits del Teatre Català. Havia estrenat les obres millors dels millors autors: de Guimerà, de Iglésies, de Rusiñol.

Ha mort pobre, oblidat, en un asil. Tristíssim preu el de la glòria a casa nostra.

Descansi en pau.

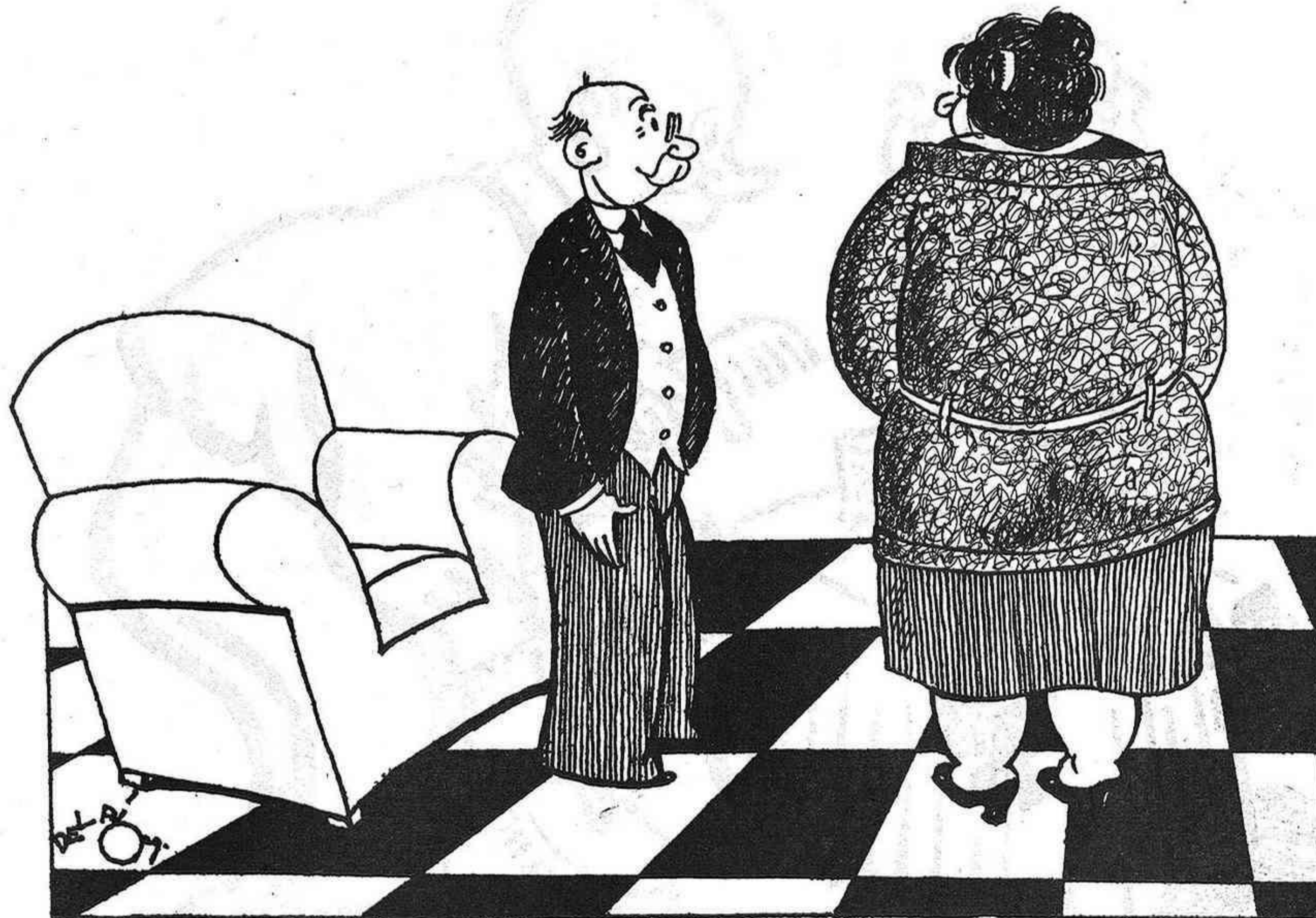
Llegim que el saxofon s'imposa.

Creiem que hi ha coses que sonen millor que el saxofon, i el món no les acaba d'adoptar.

A Manresa també reformen els carrers com a tantes altres poblacions.

Fa un temps que patim de reformomania, que diu que és una malaltia que rebenta.

Dilluns començà el trasllat de les oficines de la Quefatura Superior de Policia a la Via Laietana.

LA SOLUCIO

Ella: El metge m'ha dit que estic molt malalta, i que hauria d'anar a un balneari. A tu, què et sembla?

Ell: Que hauries d'anar a veure un altre metge.

Ara, aquesta via serà una mena de Via làctea. Però, no d'astres volàtils, sinó d'astres en l'art de fer volar.

Ens referim als carteristes i als males pintes que hi seran conduïts.

Als fondistes que no passin pel govern civil a recollir els llibres de declaracions i cartells, se'ls imposarà una penyora.

Els que siguin castigats ja faran la pau donant gat per llebre.

Salvador Dalí publica a "La Publicitat" uns articles titulats "Documental—París—1919".

Els recomanem a tots els que es sentin amb condicions d'anar a parar al manicomi.

Trobaríem millor que es titulesin: "Documental—Sant Boi".

Hem vist unes valles entorn de les estàtues de la Plaça de Catalunya.

Hom diu que les han empresonades per faltes a la moral.

Ja es comencen a veure barrets de palla i vestits d'estiu.

Les noies ja es preparen per a ensenyar tot el que puguin. Creiem, però, que ja han ensenyat tant i tant, que potser ja n'hauran acabat la ciència.

Es diu... Bé, vaja! No ho volem dir el que es diu.

Hi ha coses que encara que es diguin, no es poden dir.

El carril de Balmes ja va per sota.
Ara, si fa desgràcies, almenys no les veurem. I, "ojos que no ven..."

Segons el servei meteorològic, la nebulositat és general a Catalunya. "Plou per les comarques costeres".

Només parla de pluges i núvols. I això que ja som al temps del sol.

Un senyor ha denunciat que, en un tramvia del Paral·lel, li havien furtat un rellotge d'or.

Creiem que s'hauria de fer una neteja de lladregots.

Però també creiem que mentre hi hagi qui no menja, no hi ha dret a portar rellotges d'or.

El monument de Colom, aviat restarà del tot reformat. Quedarà tan nou com acabat de nàixer.

I aquesta vegada sí que sabrem d'on és fill.

Fins n'hi ha que sabran del cert com se diu.

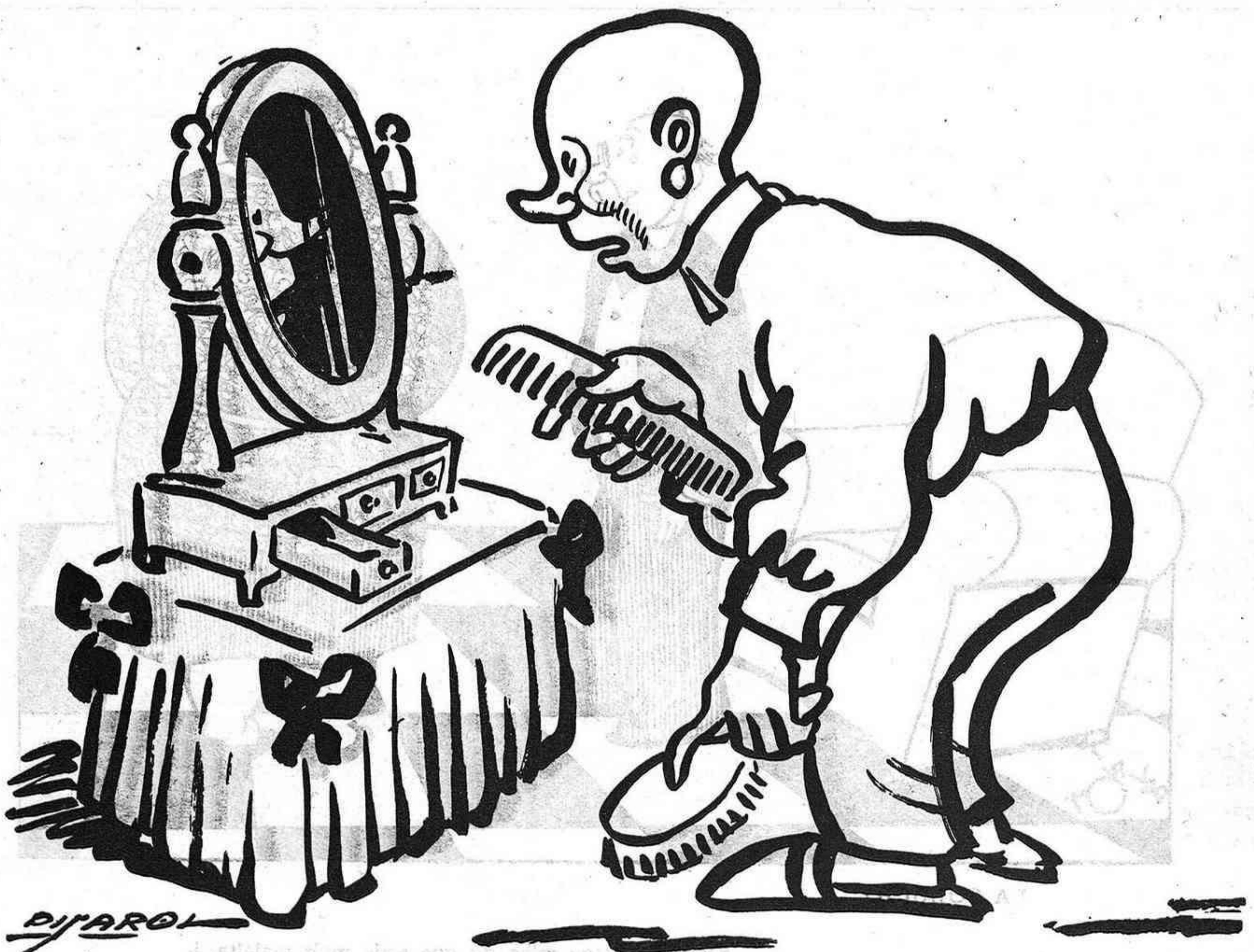
Kadafort.—Anirà.

E. R.—Anirà, també.

"Valsetor".—Demuestra condicions, però no és publicable.

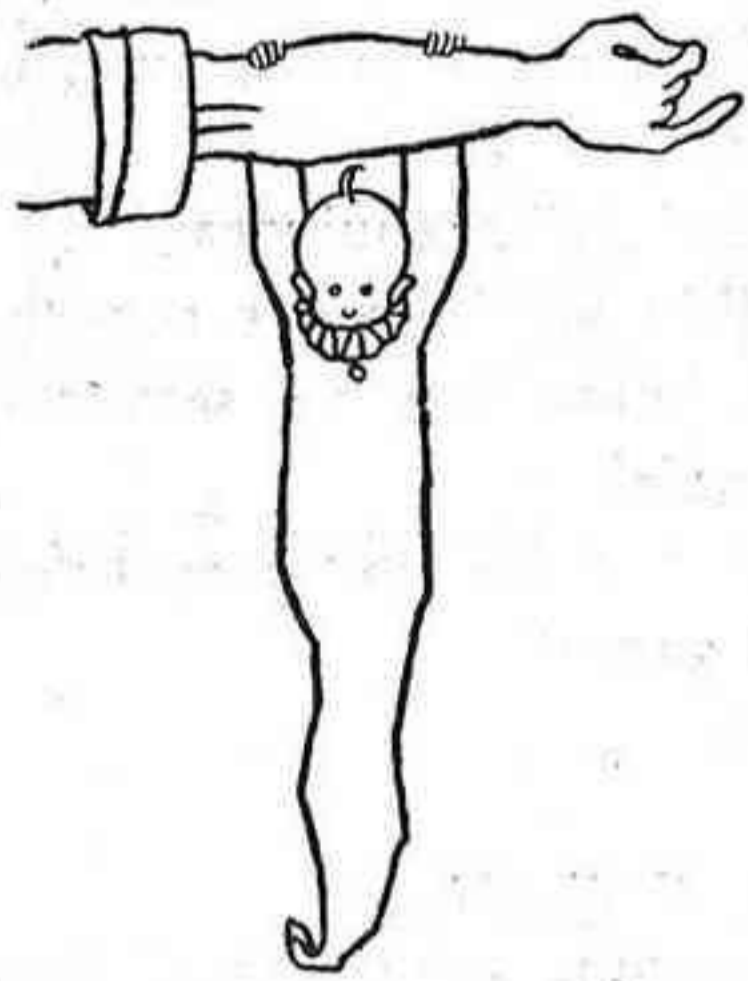
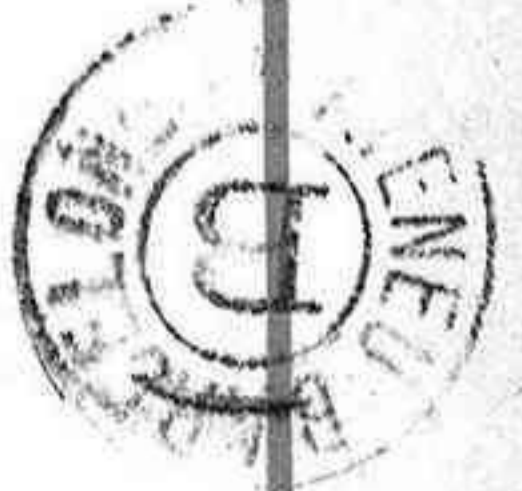
E. G. M.—Aquesta vegada ens sembla vulgarot.

F. S.—No farem res. Es massa llarg.

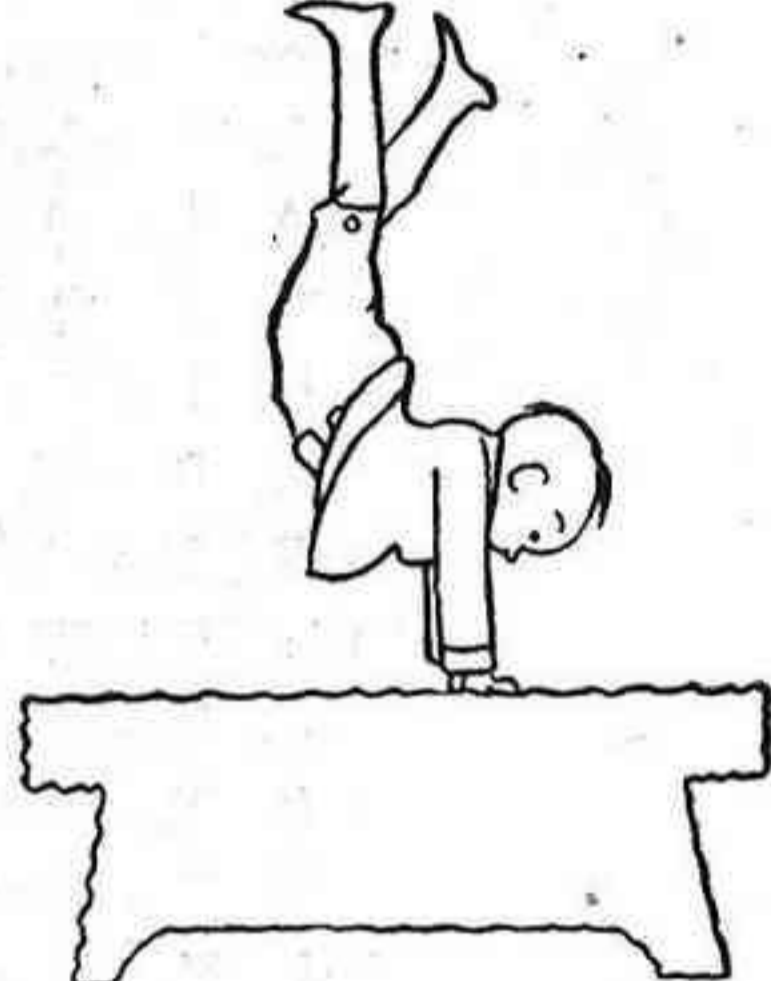

ELS BADOCS

Em sembla que ja em comencen a caure els cabells.

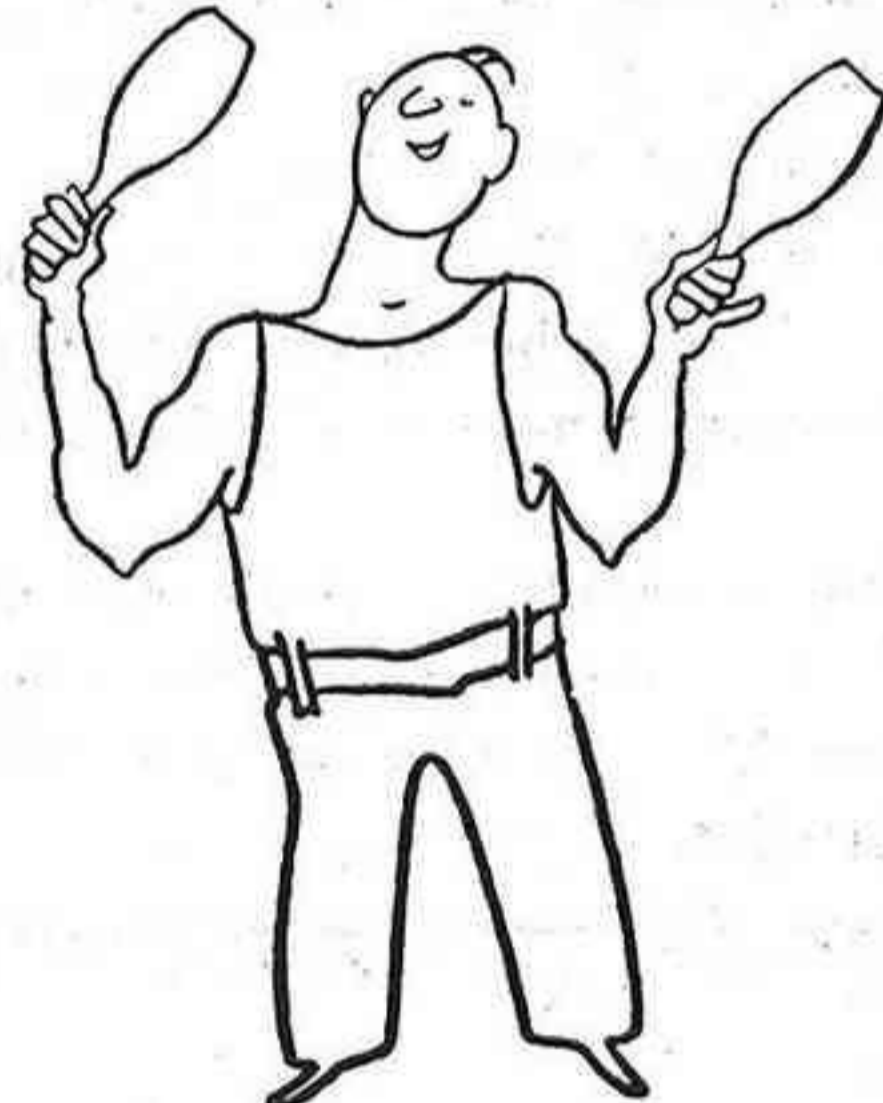
1

2

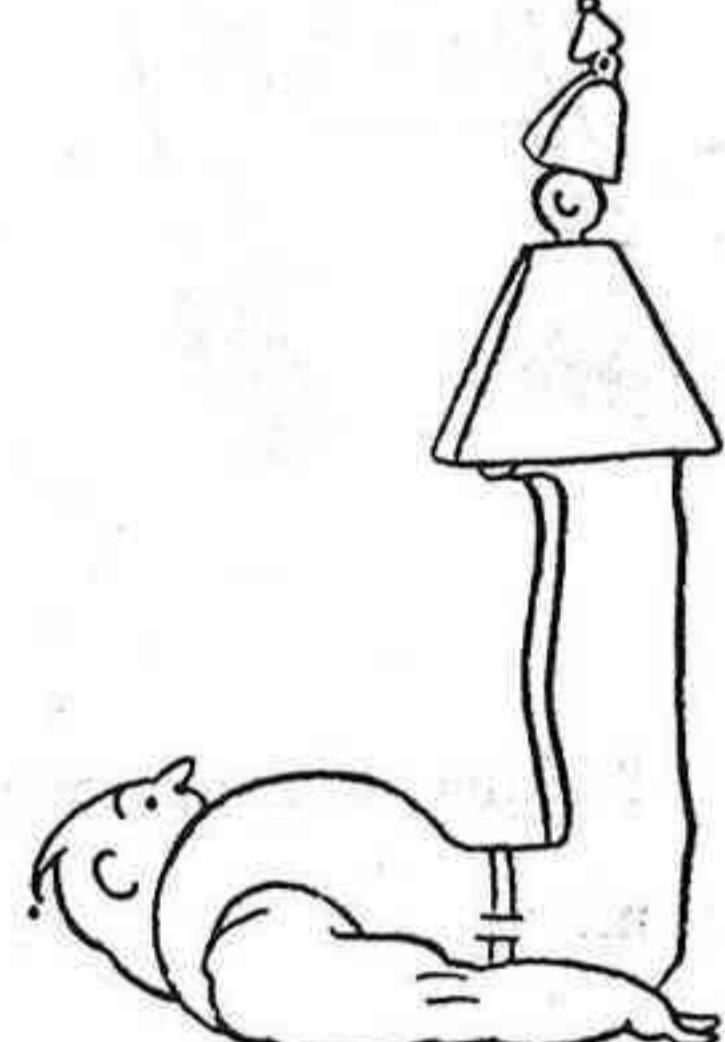
3

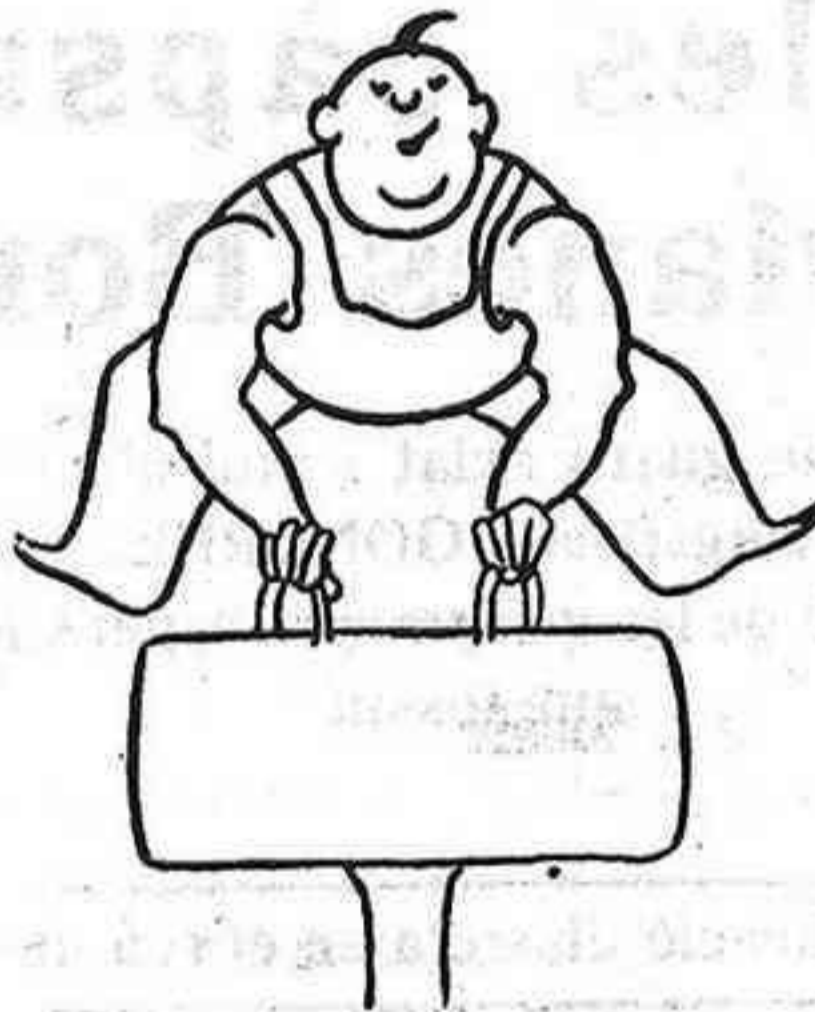
4

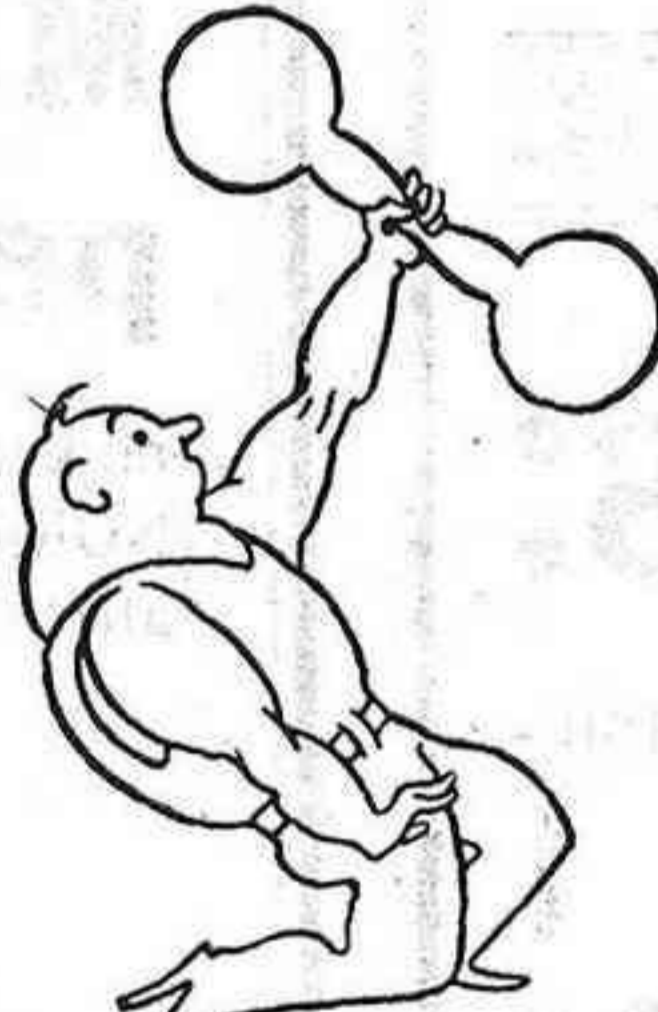
5

6

7

8

9

CULTURA FISICA

Cansar-se tota la vida, per donar-li aquesta copeta tan petita!

De "Judge"

S'ENTENDRAN?

—Jove, retiri's, que no m'agraden els baixos.

—Doncs a mi sí.

- P. Ll. B.—No va
- J. N. C.—En vostè es veuen bones condicions per a la verificació, però ha d'estudiar molt abans de publicar res.
- Ll. A. V.—Segueixi treballant, llegeixi força, que vostè pot fer coses. El que ens envia, però, encara no va.
- E. O.—No, senyor.
- A. C.—Primerament, hem de fer-li observar que de les seves inicials, o sigui la "A" i la "C", vostè no en deu tenir l'exclusiva. De manera que es devia tractar d'un altre col·laborador i no de vostè. El que ens envia, avui, no ens interessa.
- L. E.—No pot anar.
- A. L.—Aquesta vegada s'ha equivocat.
- L. A.—Anirà... si Déu vol i no ens renyen.
- C. J.—No s'alarmi, home, que no serà res!
- L. B.—Sí, senyor: anirà.
- R. D.—Aquest senyor a què vostè es refereix no escriu a "L'ESQUELLA". Ni ganes!
- C. V.—Molt bé.
- B. T.—No!!!
- C. A.—Què vol que li digui?...
- J. V.—Ens és impossible publicar-ho. Segueixi treballant, per a simplificar el seu estil, per a fer-lo senzill.
- D. C. i O.—Es poc interessant i no pot anar. Cerqui temes més interessants, cregui'ns. Vostè pot fer-ho.
- A. A.—El dibuix no pot anar.
- N. M.: No ens plau la forma. I no és pas que siguem amants massa fidels de la tradició. Es hauria de deixar enlluernar per quatre efímeres beneiteries que mai faran escola.
- Au: Van les Murmuracions, que són força interessants i tenen agilitat.
- B. L.: Els versos no poden anar de cap manera. Que no comprèn que la censura no els deixaria passar?
- Ll. R. C.: Ens sembla un xic incongruent. Vostè ha fet i pot fer coses més encertades.

Imprenta L'Esquella La Campana, (Olm, Barcelona)

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsula: 5'50 pessetes

Mai les càpsules peruvianas Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinàries, per CRONIQÜES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL
Comte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Carquinyolis BERENQUER

Han fracassat el «Numància» i el «Jesús del Gran Poder» perquè ningú d'ells menjava carquinyolis Berenger.

oo CALDES DE MONTBUY oo

Les cent millors poesies de la **LLENGUA CATALANA**

Triades per **Ernest Moliné i Brasés**

2 pessetes

Col·lecció d'obres selectes

Volum I

E. Murger

Escenes de la vida bohèmia

VERSIO CATALANA D'E. LLUELLES
PRÒLEG DE SANTIAGO RUSIÑOL

Ptes. 2,50

Volum II

J. J. Rousseau

Contracte Social

Traducció i pròleg de R. VINYES

Ptes. 2,50

Volum III

Diderot

La Monja

Traduc. i pròleg de LI. CAPDEVILA

Ptes. 2,50

Sortirà aviat

COSES VISCUEDES

per SANTIAGO RUSIÑOL

Obras de

Valentí Almirall

El Catalanismo Un tomo, 5 ptas.

La Confederación suiza y la unión americana. Un tomo 2,50 pts.

Los Estados Unidos de América. . Un tomo, 0,50 ptas.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaixes.

EL MES DE MARIA